

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoCsp/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118389815
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:6118389815.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jany Jančíkovej v sporovej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpeného: Remedium Legal, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53255739, proti žalovanej: A. A., nar. X.X.XXXX, XXX XX B. XXX, zastúpenej: RIEDL advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Slovenská 46, 080 01 Prešov, IČO: 54 359 490, o zaplatenie 5.000,- eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 13Csp/62/2019-151 z 30.9.2022, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu 5.000,- eur s prísl. Určil, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že podľa nespochybných tvrdení žalobcu a predloženého písomného vyhodnotenia zmluvy o úvere pôžička na bývanie uzatvoril právny predchodca žalobcu spoločnosť C. D., E. ako veriteľ so žalovanou ako dlžníkom dňa 17.2.2014 písomnú zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX označenú ako pôžička na bývanie, na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej peňažné prostriedky v bližšie nešpecifikovanej výške (na základe úveru vo výške 20.000,- eur) s tým, že „podmienky čerpania peňažných prostriedkov, podmienky splácania peňažných prostriedkov, podmienky pri neplnení zmluvných povinností a ďalšie náležitosti sú upravené v zmluve a vo všeobecných obchodných podmienkach.“ K žalobe boli pritom zo strany žalobcu, okrem písomnej zmluvy o úvere, priložené Všeobecné obchodné podmienky C. D., E. účinné od 1.2.2014 (18 strán husto písaného textu) a Sadzobník poplatkov (v rozsahu 50 strán). Nad rámec stranami dodaných tvrdení, pri zisťovaní skutkového stavu v prospech spotrebiteľa (§ 295 CSP), pritom súd z tejto zmluvy ešte zistil, že výška mesačnej splátky bola stanovená na 275,- eur, dátum konečnej splatnosti úveru bol 25.2.2024, a že právny predchodca žalobcu pri jej uzatváraní a plnení konal ako podnikateľ v rámci svojej obchodnej činnosti, a žalovaná ako fyzická osoba mimo predmetu svojej podnikateľskej činnosti, teda že ide nepochybne o spotrebiteľskú zmluvu - zmluvu o spotrebiteľskom úvere, o čom svedčí aj jej príloha označená ako obchodné podmienky pre spotrebiteľské úvery.

3. Listom označeným ako upozornenie - výzva na splatenie dlžnej časti úveru (č.l. 58) zo dňa 9.3.2016 právny predchodca žalobcu oznamoval žalovanej, že podstatným spôsobom porušila ustanovenia zmluvy o úvere, upozornil ju, že ku dňu 8.3.2016 bola pohľadávka zo zmluvy o úvere viac ako 3 mesiace

po lehote splatnosti vo výške 2.663,25 eur - z čoho pri porovnaní s výškou mesačnej splátky 275,- eur vyplýva, že išlo o omeškanie s takmer 10 splátkami o viac ako 3 mesiace, a teda aj vrátane splátky splatnej minimálne od 25.2., resp. 25.3.2015. Právny predchodca žalobcu pritom v tomto liste žalovanú vyzýval na zaplatenie uvedenej dlžnej sumy v lehote 15 kalendárnych dní od doručenia tejto výzvy s tým, že ak nedôjde k úhrade tejto sumy, banka je oprávnená využiť ustanovenie § 565 OZ a vyhlásiť úver predčasne splatným v zmysle príslušných ustanovení zmluvy o úvere a obchodných podmienok a žiadať úhradu celej úverovej pohľadávky. Zo samotnej písomnej zmluvy o úvere, na ktorú zmluvné strany pripojili svoj podpis, však nie je zrejmé dojednanie práva veriteľa na zosplatenie úveru podľa § 565 OZ.

4. Z prílohy k zmluve o postúpení pohľadávok predloženej žalobcom (č.l. 12) vyplýva, že k (predčasnému) zosplateniu malo dôjsť dňa 4.4.2016. Z vyššie uvedeného upozornenia na omeškanie a ustanovenie § 53 ods. 9 OZ (podľa ktorého dodávateľ môže uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva) tak vyplýva, že dôvodom vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru tak bolo resp. mohlo byť len neuhradenie splátok úveru uvedených v bode 22. tohto odôvodnenia (splatných v priebehu roka 2015).

5. V danom prípade ide v zmysle ustanovenia § 290 CSP nepochybne o tzv. spotrebiteľský spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy resp. súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou tak, ako ich definuje ustanovenie § 52 OZ. Podanej žalobe, ktorou je súd viazaný, vychádzajú z skutočností v nej uvedených, však nemožno vyhovieť.

6. Predmetom konania sú nároky súvisiace so zmluvou o úvere, na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej peňažné prostriedky, ktoré žiadal vrátiť aj s príslušenstvom. Súčasný žalobca však žalovanej žiadne peňažné prostriedky neposkytol, a svoje práva v tomto konaní odvodzuje iba z prevodu práv na jeho osobu po tom, čo mal jeho právny predchodca podľa § 565 OZ vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru.

7. Ako vyplýva z ustanovenia § 565 OZ, nevyhnutným predpokladom (existencie) práva veriteľa žiadať podľa tohto ustanovenia o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky je, aby toto právo bolo pri plnení v splátkach dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. V danom prípade však nebolo žalobcom tvrdené a ani súdom zistené, že by pri dohode o plnení v splátkach (v samotnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, na ktorú spotrebiteľ pripojil svoj podpis) bolo medzi zmluvnými stranami konkrétne, jasne, určite a zrozumiteľne (platne) dojednané právo veriteľa podľa ustanovenia § 565 OZ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky. Zmienka o takomto práve je totiž uvedená iba v rozsiahlych drobným písmom napísaných obchodných podmienkach pre spotrebiteľské úvery (priložených k zmluve spolu s rozsiahlymi všeobecnými obchodnými podmienkami pozostávajúcimi z 18 strán a sadzovníkom poplatkov pozostávajúcim z 50 strán) bez toho, aby bolo zrejmé či bol žalovaný naňho dostatočne jasne upozornený, a bolo ho tak možné považovať za dojednané platne.

8. Pre úplnosť treba uviesť, že časť obsahu zmluvy síce možno určiť aj odkazom na obchodné podmienky, nemalo by sa to však týkať (celých) podstatných zmluvných dojednaní (ale len dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru), keďže tieto informácie sa musia povinne uvádzať spotrebiteľovi už v predzmluvnom formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 ZoSU), a nič by preto, v prípade poctivého prístupu veriteľa, nemalo brániť tomu uviesť ich aj priamo v zmluve (mutatis mutandis aj nález ÚS ČR citovaný nižšie). Okrem toho tiež platí, že stanovenie časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky nemôže byť ani neprimerane všeobecné (nestačí iba zmienka o obchodných podmienkach), pretože ak má byť súčasťou zmluvy (ako prejavu vôle), platia preňho, ak sa s ním majú spájať právne účinky, rovnaké pravidlá ako aj pre iné právne úkony. Časť obsahu zmluvy, ktorú tento odkaz určuje (poukazom na obchodné podmienky), by sa mala preto stanoviť konkrétne (určite a zrozumiteľne, § 37 ods. 1 OZ) tak, aby bolo zrejmé úpravu ktorej časti zmluvy (práv a povinností - v tomto prípade práva veriteľa požadovať predčasné zaplatenie celej pohľadávky) treba hľadať a vykladať na inom mieste (napr. v obchodných podmienkach), písomne (§ 9 ods. 1 ZoSu), a zároveň aj nie menším písmom, ako iná časť takejto zmluvy (§ 53c OZ). V tomto prípade tomu tak nebolo.

9. Bod 4.6 zmluvy, na ktorý sa odvolával žalobca (podľa ktorého „Právne vzťahy neupravené v ZoÚ sa riadia OP, VOP, Sadzobníkom, Oboznámením o RPMN, Oznamením o úrokových sadzbách, príslušnými ustanoveniami zákona č. 513/1991 Z.z. Obchodného zákonníka a zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“), je totiž len veľmi všeobecný a heslovitý, keď síce odkazuje okrem iného aj na „OP, VOP“, avšak bez toho aby bolo úplne zrejmé čo sa pod OP a VOP má konkrétne na mysli, a zároveň ktoré podstatné náležitosti by tam mali byť upravené (teda úprava ktorej časti zmluvy resp. ktorých práv a povinností - v tomto prípade napr. práva veriteľa požadovať predčasné zaplatenie celej pohľadávky - má byť v nich upravená, a treba tak hľadať a vykladať v týchto prílohách, a v ktorej presne), a teda (v zmysle rozsudku KS TT a uznesenia NS SR, na ktoré poukázal žalobca - vid' bod. 19), že by nejaká náležitosť zmluvy (napr. právo podľa § 565 OZ) bola v tomto bode určená výslovným odkazom na samostatnú listinu. Okrem toho obsahom tohto bodu napokon nie je ani úplne zrejmá konkrétna, určitá a zrozumiteľná inkorporačná doložka (že by napr. nejaké konkrétne a jasne určené prílohy mali byť považované za neoddeliteľnú súčasť zmluvy), a navyše bol tento bod zároveň napísaný aj menším písmom ako ostatná časť zmluvy o úvere (jej podmienky).

10. Určitosti a zrozumiteľnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako dvojstranného právneho úkonu nesvedčí ani rozsiahlosť a neprehľadnosť textu obchodných podmienok napísaná drobným písmom so súčasným zakomponovaním viacerých podstatných zmluvných dojednaní na ich viacerých miestach. Inými slovami vo vzťahu k ich platnosti súd zdôrazňuje, že v prípade konfliktu záujmov spotrebiteľa a jeho zmluvného partnera je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane. V kontexte s týmto princípom je potrebné posúdiť aj rôzne doplnkové zmluvné podmienky (OP, či VOP). Tie zásadne nesmú slúžiť tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom napísanej forme skryl zmluvný partner spotrebiteľa podmienky, ktoré sú podstatné, a o ktorých môže predpokladať, že uniknú jeho pozornosti. Pokiaľ tak učiní, čo sa stalo aj v tomto prípade, spreneverí sa princípu dôvery, a preto takému jednaniu nemožno priznať právnu ochranu pre rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ).

11. Na základe uvedeného, keďže v konaní nebolo preukázané platné dojednanie práva podľa § 565 OZ, súd vychádzal zo záveru, že k platnému predčasnému zosplateniu spotrebiteľského úveru - pred termínom jeho dohodnutej konečnej splatnosti 25.5.2024 - podľa skutočností zistených v tomto konaní nedošlo. Tým však žalobca netvrdil a nepreukázal ani výnimku zo zákazu prevodu práv vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere na tretiu osobu pred termínom jeho konečnej splatnosti zakotveného v ustanovení § 17 zák. č. 129/2010 Z.z.. Táto skutočnosť má však pritom za následok, že tým nebol naplnený aj jeden zo základných predpokladov pre platné (§ 39 OZ) postúpenie práv vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (a to postúpenie pohľadávky až po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávky, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti), a teda ani predpoklady pre ich nadobudnutie.

12. Okrem toho pre úplnosť, na podporu dôvodov zamietnutia žaloby, súd poukazuje aj na to, že ak by aj v konaní bolo tvrdené a preukázané platné dojednanie práva veriteľa podľa § 565 OZ a postúpenie splatnej pohľadávky na žalobcu, jeho právo na plnenie tejto pohľadávky z predčasne zosplateného úveru, ktorá mu mala byť postúpená, by bolo už aj premlčané, a preto by ho v zmysle ustanovení § 54a OZ žalobcovi ani možné priznať nebolo. K zosplateniu úveru totiž malo dôjsť 4.4.2016 pre pohľadávky (splátky) vyplývajúce zo zmluvy o úvere vo výške 2.663,25 eur splatné v priebehu roka 2015 (od 25.2., resp. 25.3.), žaloba bola podaná až dňa 28.11.2018 (teda viac ako 3 roky po splatnosti omeškaných splátok), a podľa záverov súdnej praxe „v zmysle už citovaného § 103 Obč. zák. plynie premlčacia doba celého zosplateného dlhu nie od okamihu doručenia oznámenia alebo výzvy veriteľa na jeho splatenie, ale od zročnosti nesplnenej splátky, ktorá založila právo veriteľa žiadať predčasné splatenie“ (rozsudok OS Dunajská Streda sp. zn. 16Csp/200/2017). „Z tohto ustanovenia nevyplýva, aby začiatok plynutia premlčacej doby mal nastať až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, s prihliadnutím a zohľadnením aj uplynutia 15-dňovej lehoty od upozornenia spotrebiteľa na úmysel veriteľa jeho dlh zosplatiť pre nezaplatenie splátky.“ (rozsudok KS Prešov sp. zn. 7CoCsp/15/2022).

13. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP.

14. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobe vyhovel alebo rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

15. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

16. Poukázal na to, že neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy boli všeobecné obchodné podmienky (VOP) a obchodné podmienky pre úver – pôžička na bývanie (OP), pričom žalovaný mal pri podpise zmluvy možnosť sa s ich obsahom oboznámiť a v prípade, že s ich ustanoveniami nesúhlasil, zmluvu nepodpísať. Právo veriteľa alebo postupcu jednoznačne vyplýva z čl. 5.4 OP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy a podľa ktorého, ak dlžník je v omeškaní s platením čo i len jednej splátky alebo jej časti alebo dlžník porušil ktorékoľvek z ustanovení ZoÚ (zmluvy o úvere), OP alebo VOP je veriteľ oprávnený vyhlásiť úver za predčasne splatný.

17. Treba poukázať na skutočnosť, že VOP a OP boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy v zmysle čl. 4.6 tejto zmluvy aj z výkladu pojmov VOP a OP jednoznačne vyplýva, že tvoria časť zmluvy alebo sú jej neoddeliteľnou súčasťou.

18. Nemožno sa stotožniť s tvrdením súdu, že uvedený právny vzťah treba posudzovať podľa § 52 Občianskeho zákonníka, a preto nemožno časť obsahu zmluvy určiť odkazom na všeobecné obchodné podmienky, nakoľko tento inštitút je upravený výlučne v obchodnom práve. Ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka stanovuje povinnosť v prípade konfliktu právnych predpisov prednostne použiť ustanovenie Občianskeho zákonníka, avšak v žiadnom prípade nesubsumuje úpravu spotrebiteľských zmlúv výlučne pod Občiansky zákonník.

19. Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa na spotrebiteľský vzťah v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka majú použiť prednostne, to znamená, že v takom prípade, ak je rovnaká záležitosť upravená aj v Občianskom zákonníku aj v Obchodnom zákonníku, avšak rozdielne, predpokladá sa, že v Obchodnom zákonníku bude úprava konkrétnej záležitosti prísnejšia ako v Občianskom zákonníku, pričom aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka sleduje postavenie spotrebiteľa do priaznivejšej situácie, čím ho má ako slabšiu zmluvnú stranu chrániť a poskytnúť mu menej prísne podmienky, ako tomu je v obchodných vzťahoch. Normy obchodného práva sú v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných a na jeho vydanie.

20. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, ako sa súd vyporiadal so skutočnosťou, že veriteľovi patrí právo na odstúpenie od úverovej zmluvy pri neplnení povinností dlžníka priamo zo zákona, teda z ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka. V prejednávanvej veci preukázateľne došlo k ukončeniu zmluvy k 4.6.2016, a to bez ohľadu na označenie listiny ako „Výzva na úhradu dlžnej sumy“, nakoľko z obsahovej stránky podania je zrejmé, že cieľom právneho predchodcu žalobcu bolo nepochybne ukončenie zmluvného vzťahu so žalovaným z dôvodu neplnenia dohodnutých splátok riadne a včas, kedy od žalovanej požadoval jednorazove splatenie dlhu pre omeškanie s plnením splátok po dobu troch a viac mesiacov. Súd prvej inštancie mal povinnosť subsumovať skutkový stav pod § 506 Obchodného zákonníka a ak by tak bol urobil, nemohol by dospieť k záverom o nesplatenosti úveru ku dňu postúpenia a tým aj k záverom o neplatnom postúpení pohľadávky. Ak súd v tomto konaní rozhodoval o peňažnom plnení, ktoré vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke aj podľa iných noriem, ako je žalobcom navrhované alebo výsledky vykonaného dokazovania umožňujú podriaďiť uplatnený nárok pod iné hmotnoprávne ustanovenie, než akého sa žalobca dovoľáva, je povinnosťou súdu uplatnený nárok takto posúdiť, či v žalobe právny dôvod požadovaného plnenia je alebo nie je uvedený, prípadne je uvedený nesprávne.

21. Nemožno sa stotožniť ani s právnym posúdením súdu vo vzťahu k premlčaniu nároku. Súd konštatoval, že žaloba bola podaná po viac ako troch rokoch od omeškania prvej neuhradenej splátky, a teda že žaloba bola podaná po uplynutí premlčacej doby, v dôsledku čoho sú nároky žalobcu premlčané.

22. Každá zo splátok predstavuje samostatné plnenie a pre každú z nich plynie trojročná premlčacia doba podľa § 103 Občianskeho zákonníka samostatne. Občiansky zákonník v § 565 umožňuje, aby veriteľ s dlžníkom dohodli, že ak sa nesplní niektorá splátka, môže veriteľ uplatniť právo na zosplatnenie celého dlhu. Ak toto právo veriteľ uplatní, trojročná premlčacia doba, pokiaľ ide o celý zostávajúci dlh, začína plynúť po uplynutí troch mesiacov od splatnosti splátky, pre ktorú sa toto právo uplatňuje, t.j. po uplynutí troch mesiacov od splátky, s ktorou je dlžník v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ku dňu uplatnenia tohto práva v omeškaní. Ak však veriteľ toto právo nevyužije a ďalšia splátka sa stane splatnou, potom toto právo zaniká a vzniká mu až v prípade, ak dlžník nezaplatí ďalšiu splátku dlhu. Neuplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky spôsobuje zánik práva veriteľa. V posudzovanom prípade bolo preukázané, že žalovaná bola v čase vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru 4.4.2016 v omeškaní s plnením splátok po dobu dlhšiu ako tri mesiace, t.j. od 25.12.2015, čo bolo v konaní preukázané. Mimoriadna splatnosť úveru mohla byť vyhlásená jedine pre nezaplatenie splátky splatnej 25.12.2015, s ktorou bola dlžníčka v omeškaní viac ako tri mesiace, pričom bola zároveň v lehote nie kratšej ako 15 dní upozornená na možné uplatnenie tohto práva, avšak na účely plynutia premlčacej doby plynie premlčanie až po uplynutí troch mesiacov od splátky, pre ktorú došlo k uplatneniu tohto práva (splátka splatná 25.12.2015), a teda v súdenom prípade od 25.3.2016, nakoľko skôr právo veriteľa nebolo actio nata a nemohol si ho úspešne uplatniť na súde. Je zrejmé, že v prípade, ak žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru k 4.4.2016, toto svoje právo uplatnil v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka pre nezaplatenie splátky splatnej 25.12.2015, ktorá bezprostredne predchádzala zosplatneniu po dobu troch mesiacov a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka po omeškaní spotrebiteľa s platením splátok po dobu dlhšiu ako tri mesiace, pričom premlčacia doba začala plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh, t.j. od 26.3.2016.

23. V prejednávanej veci došlo v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru pre nesplnenie splátky splatnej 25.12.2015, avšak premlčacia doba pre všetky splátky splatné po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru (po 4.4.2016, t.j. od splátky splatnej 25.4.2016) tak začala plynúť odo dňa nasledujúceho po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, pre ktorú došlo k uplatneniu tohto práva, t.j. od 26.3.2016 a uplynula by najskôr 26.3.2019. Keďže žaloba bola na súde podaná 28.11.2018, uplatnený nárok nie je premlčaný a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

24. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

25. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, v zásade je správne aj právne posúdenie prejednávanej veci s výnimkou úvah o premlčaní nárokov uplatňovaných žalobcom v tomto konaní.

26. Podľa § 565 zákona č. 40/1964 Zb. v znení účinnom v čase výzvy na úhradu dlžnej sumy (ďalej len „OZ“) - ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

27. Podľa § 53 ods. 9 OZ - ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

28. Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase postúpenia - práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu; to neplatí, ak prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a

a) ide o prechod alebo postúpenie z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu na veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu, a

b) prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

29. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z na iných veriteľov a na zmluvy o úvere alebo pôžičke, ktoré nie sú spotrebiteľským úverom a ktoré sú poskytované inými veriteľmi spotrebiteľom, sa vzťahujú ustanovenia § 2, 3 a 4, § 6 až 8, § 9 ods. 1, 2, 9 a 10, § 11, 12, 14, 16, 17, 19, 23 a 25 a tohto paragrafu.

30. Podľa § 103 OZ, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

31. Podľa § 54a OZ premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

32. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok z 20.6.2018 medzi postupcom – C. D., E. a žalobcom došlo k postúpeniu pohľadávky voči žalovanej na žalobcu, ktorá vyplynula zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo 17.2.2014 – úverovej zmluvy. Žalobca je takto aktívne legitimovaný na vymáhanie nárokov vyplývajúcich z úverového vzťahu založeného predmetnou zmluvou.

33. Peňažné prostriedky boli žalovanej právnym predchodcom žalobcu požičané vo výške 20.000,- eur, pričom výška mesačnej splátky bola stanovená na 275,- eur a dátum konečnej splatnosti 25.2.2024.

34. Ide nepochybne o zmluvu spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahuje Zákon o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom ku dňu uzavretia tejto zmluvy (zákon č. 129/2010 Z.z. – ZoSÚ), tak ako to správne právne posúdil súd prvej inštancie.

35. Správne sú závery súdu prvej inštancie spočívajúce v tom, že dojednanie v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka umožňujúce vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru pre nesplnenie niektorej splátky malo byť dojednané v písomnej forme v zmluve o poskytnutom úvere, pričom nestačí, ak takáto možnosť bola uvedená v obchodných podmienkach. Takéto dojednanie v samotnej zmluve v prejednávanej veci chýba, a preto je plne namieste aplikácia rozhodnutia Ústavného súdu ČR sp.zn. I.ÚS/3512/11, z ktorého vyplýva, že dojednania o zmluvnej pokute (ktoré sú aj podľa odvolacieho súdu aplikovateľné na možnosť veriteľa žiadať predčasne o zaplatenie celého dlhu) nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných zmluvných podmienok, ale len samotnej spotrebiteľskej zmluvy.

36. Taktiež z tohto rozhodnutia vyplýva, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, na rozdiel napríklad od obchodných zmlúv, majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme, ukryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú (napr. rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute). Pokiaľ tak aj napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nie je možné priznať právnu ochranu.

37. K takejto situácii došlo aj v prejednávanej veci, keď právny predchodca žalobcu bez toho, aby bolo jednoznačne preukázané, že podstata možnosti aplikácie § 565 Občianskeho zákonníka v prípade predmetného úveru bola spotrebiteľovi – žalovanej jednoznačne vysvetlená, ponechal tento závažný nástroj úpravy obsahu právneho vzťahu založeného predmetnou zmluvou o spotrebiteľskom úvere na obchodné podmienky s čím nemožno súhlasiť.

38. Nemožno akceptovať odvoláciu argumentáciu žalobcu spočívajúcu v tom, že predmetné upovedomenie žalovanej o vyhlásení predčasnej splatnosti úveru možno kvalifikovať aj v zmysle § 506

Obchodného zákonníka, ktoré pre omeškanie dlžníka s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, oprávňuje veriteľa na odstúpenie od zmluvy a požiadavku, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi.

39. V tomto smere treba konštatovať, že zvlášť v spotrebiteľských vzťahoch treba trvať na požiadavke právnej istoty, z ktorej vyplýva to, že tak závažný právny úkon, akým je zmena obsahu práv a povinností v danom právnom vzťahu na základe vyhlásenia predčasnej splatnosti, musí byť dostatočne určitý právny úkon, ktorý spĺňa požiadavky jednoznačnosti a určitosti právneho úkonu v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nie je preto možné akceptovať právny názor, že jasne formulované vyhlásenie predčasnej splatnosti predmetného úveru (v zmysle obchodných podmienok právneho predchodcu žalobcu) treba kvalifikovať ako odstúpenie od zmluvy v zmysle § 506 Obchodného zákonníka.

40. Táto odvolacia argumentácia žalobcu nie je náležitá aj z toho dôvodu, že žalovaná ako spotrebiteľka sa nemôže vzdať práv, ktoré jej priznáva Občiansky zákonník. V prejednávanej veci nepochybne právny predchodca žalobcu postupoval podľa § 565 Občianskeho zákonníka, a preto mal dodržať všetky podmienky, ktoré takýto postup umožňujú, vrátane dojednaní tohto inštitútu a jeho podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Preto argumentácia, že tento úkon je možné v skutočnosti posudzovať ako iný právny úkon (kvalifikovaný podľa § 506 Obchodného zákonníka) je nepatričná a neakceptovateľná.

41. Za týchto okolností správne postupoval súd prvej inštancie pokiaľ predmetnú žalobu zamietol z dôvodu nenaplnenia podmienok pre vyhlásenie tzv. predčasnej splatnosti úveru vo vzťahu k žalovanej a so zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o trovách konania, odvolací súd tento postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na správne a výstižné dôvody uvedené v odôvodnení tohto rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP).

42. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalovaná ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

43. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).